

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 — »
Negyedévre . . . 2 — 50 »
Egy hóra . . . — 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. ítélőtábla épületével szemben,
hová az előfizetések és a laposztóküldésére vonatkozó följelölések intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kéziratot vissza nemadunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.

Nagyhatalmi állás.

Pécs, 1899. november 10.

Háromszáz esztendőn keresztül csupa szűk látkörű politikusa volt a magyar nemzetnek, mert a jog és törvény fegyverével mindig Magyarország állami függetlenségéért küzdöttek s a mikor a zöld asztal mellett folytatott harc nem mutatkozott elégségesnek az önállóság megmentésére, életüket és vérüket is siettek föláldozni érte a csatatéren.

Még Deák Ferenc sem tudott egészen kibontakozni ebből a szűk látkörből, mert hatvanhétben ugyan „végét vetette a háromszázados küzdelemnek”, mint Széll Kálmán mondotta az Ugron Gábor beszédjére adott válaszában, mikor lemondatta a nemzetet annak a küzdelemnek a végcéljáról s elfogadtatta vele a külügy, a hadügy, nevezetesen részben a pénzügy s a gazdasági ügyek közösségét; de a régi tradíciókból mégis szükségesnek tartott megmenteni annyit, hogy az állami önállóság legalább a papíron megőriztessék, az önállóság leglényegesebb követelményeinek a gyakorlatban való föláldozását pedig részben a pragmatika szankcióval, részben pedig a célszerűséggel, no meg azzal a reménnyel is okolta meg, hogy az adott alapon majd sikerülni fog az elvben föl nem adott állami önállóságot lassankint egészen is visszaszerezni.

Csak hogy a harmincéves gyakorlat ezeket az okokat egymásután elkoptatta. A pragmatika szankcióról most már mindenki tudja, hogy az nem követel meg mást, mint az uralkodó személyének közösségét s az együttes birtoklást, a melyből ok-szerűleg csak a védelmi kötelezettség kölcsönös voltára lehet következtetni, de nem a védelem eszközeinek közösségére.

A gazdasági közösségről most már a hatvanhetes alapon álló táborban is kénytelenek elismerni, hogy az Magyarország gazdasági erejét kiszolgáltatja a gazdaságilag fejlettebb Ausztria kizsákmányolásának s azért jobbnak tartanak ők is az áttérést az önálló gazdálkodás rendszerére, ha nem féltének az országot az átmenet nehézségeitől.

Az a reménység pedig, hogy a hatvanhetes alapon lassankint visszaszerezhetjük állami függetlenségünk teljességét, éppenséggel pocsékká lett, mert a fejlődés teljesen ellenkező irányzatot mutat, a közös ügyek folyton szaporodnak s már-már fenyegetik azt a tartományi autonómiát is, a melyet a hatvanhetes kiegyezés létesítői még megmenthettek számunkra.

Más jelszó után kellett tehát nézni, a melylyel a háromszázados küzdelemnek lemondás árán való megszüntetését megokolni lehessen. S találtak is ilyen tetszetős jelszót a nagyhatalmi állás képében.

Most már nem a pragmatika szankció kényszerével okolják meg állami szuverenitásunk föláldozását a hadügy, külképviselet és pénzügy terén, nem a gazdasági célszerűség szempontjából kardoskodnak a közös bank és vámterület mellett, hanem mindezt a nagyhatalmi állás megmentésére hirdetik szükségesnek.

Ha a nemzetek társaságában külön államként jelentkezik Ausztria is, meg Magyarország is, ha az egységes nagy birodalmi hadsereg helyét két külön hadsereg váltja föl, ha Magyarország és Ausztria külön gazdasági egyéniség lenne, a melyekkel a külföld államai külön lennének kénytelenek a nemzetközi forgalmat szabályozni: akkor rögtön másodrendű hatalommá süllyedne Ausztria is, Magyarország is. Az lenne ennek a következménye, hogy a nagyhatalmak játéklapdjává lennénk s összes állami viszonylatainkban idegen államok szeszélyeinek lennénk kiszolgáltatva.

Persze ezt az okoskodást sem szabad a logika éles szerszámaival boncolgatnunk, mert csakhamar rájövünk, hogy mily kevés benne az igazság. Mert hogy egy uralkodó alatt kölcsönös védelemre szövetkezett két önálló, tehát öntudatos nemzeti létet folytató állam kisebb erőt képviselne, mint az állami élet legjelentősebb nyilvánulásaiban közösségre kényszerített, tehát egymással folyton veszekedő ország: azt a külföld sem fogja elhinni.

A „Pécsi Figyelő” tárcája.

Levél.

— A „Pécsi Figyelő” eredeti tárcája. —

Nagyságos asszonyom!

Meg fog bocsájtani nekem azon bátorságomért, hogy nem osztom véleményét arra a tragédiára vonatkozólag, mely városunkban mindenszentek napja előestéjén lejátszódott s melynek egyedüli áldozata csak a férj, a szerelmes és gyenge férfi volt.

Voltak és vannak sokan, kik szintén oly tanácsot adtak volna annak a szerencsétlen embernek, hogy ölje meg a felesége csábítóját, illetve a szeretőjét; legyen egy kis Othello, gyilkolja meg a hűtlen asszonyt s ha van ereje, legyen öngyilkossá . . .

Ez az utóbbi néhány szó lidércnyomás az olyan ember lelkén, a ki megsértett, meggyalázott családi életének elégtételért vérben gázol, a bűnösök vérében. Egész más az, ha önmagát tudja az ember bűnösnek. Akkor csak perc kell az elhatározásra, míg ha elégtételt kívánunk, magunkat nem szoktuk megölni. Mások életéért a törvény tesz bennünket felelősekké, mely törvény szigorúan is sújtja a gyilkosokat.

Még emlékezetemben van egy törvényszéki tárgyalás, melyet majd röviden elmon-

dok, azután ítélje meg asszonyom, hogy melyik cselekedett helyesebben . . .

— Bűnösnek vallja magát? — Kérdé az elnök.

A vádlott gyolcs gunyáju, tisztos arcu paraszt, emberségtudással feláll, sulyos kezével felsimitja haját naptól védettfehér homlokáról és szól:

— Nagyságos törvényszék! Mind rám vallottak, a kik ott voltak; magam sem tagadom.

Megölttem a legényt, agyonütöttem azzal a baltával, a melyik ott van a törvény asztalán. Jól megfontoltam; rálestem, a baltát ki is élesíttem. Mélyen belé vágtam a feje csontjába és örült a lelkem, mikor láttam, hogyan folyt ki a balta nyomán a veleje. Azután a fiatal feleségemnek estem. Hadd folyék össze a vérük, gondoltam, ha már a magam szemével kellett látnom, hogyan forrt össze a csókjuk, hogyan forrt össze a lehellezők. Legjobb is lett volna úgy, hogy a szeretőjével egy sirba kerüljön, ha már megcsalt vele. Mit csináljon most már az a fiatal asszony; az a szép asszony, az a gonosz asszony? Megcsalt engem, pedig két kezem nehéz munkájával tartottam, drága viganóban járattam, selyem köténnyel cifráztam azt a senki lányát, azt az utszéli zsöllénné csintalan tündérisasszonyt. Nem voltam még öreg hozzá, csak néhány esztendővel korosabb. De a munka hamar vénit; éget és szárít a nyár,

a forró nap! Elhagyta a száradó fát, hogy fiatal törzsöknek szíjja ki a levét. Ezért vágtam ki azt a fiatal törzsököt, ne táplálhassa magát az én asszonyom a más jussával. Agyonütöttem a szeretőjét. Akartam, óhajtottam a halálát; agyonütöttem volna az asszonyt is; bár szerettem nagyon, nagyon; de ez elmenekült. Hejh, csak ne volna kezemen a lánca, ne állna mellettem az ór; ne tudnám mi a kötelességem a bírák előtt . . .

És hátra fordult, hol a tömeg közül sikoltva bujt el egy tüzes nézésű, kihívó arcu némbor.

— Agyon ütném most azzal a baltával! És jó volna nagyon és tudnám nagyon akkor is, hogy nem érzem bűnösnek magamat.

Szólt és szemében megint ott égett a a velőket perzselő pokol száraz tüze; szemében ott lengett a legyőzött könynek vékony vizpárájú hólyaga.

Az elnök hagyta beszélni. Kezével sem intett a fenyegetésre. A balta után nyult, könnyedén megemelgette, göröcsösen felragadta és harsogó szóval káltott:

— Ezzel?

— Igenis azzal, nagyságos elnök ur! — hangzott tompán a felelet.

Az elnök visszatette a baltát az asztalra és szólította az asszonyt. Ezt az asszonyt, a parasztét.

— Igaz, hogy szeretőd volt? Kérdezi szigorúan.

De ha azt a helyzetet tekintjük, melyet mi az egységes nagyhatalommá összekényszerített birodalomban elfoglalunk, akkor meg teljességgel meg kell róla győződnünk, hogy államiségünk érvényesülése szempontjából az ilyen föntartott nagyhatalmi állás nemcsak hogy nem kívánatos, de határozottan megölője annak az államiségnek, a melyet alaptörvényeink Magyarország számára föntartottak.

Ha az uralkodó jogára alatt egyesült államok csak akkor jelentkezhetnek nagyhatalom gyanánt, hogy ha a többi államokkal szemben csak egységes birodalom gyanánt jelentkeznek, akkor mire való a külön államiség komédiája, amely kifelé is, befelé is egyformán hazugság? Ha külön állam vagyunk Ausztriával szemben, úgy nem lehetünk vele egységes állam a külfölddel szemben sem; ha pedig a külfölddel szemben a Habsburg-ház birodalma egységes birodalom, akkor idehaza sem különbözhetjük el magunkat két külön állammá.

Megdönthetetlen igazság ez, melyet fikciókkal sarkaiból kiforgatni nem lehet; kérlelhetetlenül megköveteli ez az igazság, hogy vagy a külfölddel szemben jelentkező birodalmi egység rombolja le befelé a mesterségesen szervezett külön államiséget, vagy pedig a bent érvényesülő állami különállás hazudtolja meg a nemzetközi érintkezésben érvényesíteni kívánt birodalmi egységet.

Hogy a gyakorlati életben nem az utóbbi történik, hanem a birodalmi egységben olvad föl a mi külön államiségünk, azt bizonyítani nem szükséges, sajnos tapasztaljuk azt lépten-nyomon. Hogy pe-

Szeme nézéséből szól ki a biztatás. Mondd rá, valld be; segíts vele az uradon, te bűnös asszony!

— Soha nekem; felelt a némbér, félt, emlékező, vágyó pillantással arra a baltára, arra a vérre, arra a bűnre.

— Hát ha nem volt, miért tette volna? szól az elnök és kezeivel meg-megemeli a baltát.

— Mert bolond volt. Mert féltani kezdett vén fejjel; azt is látta, a mi nincs. Patogott az asszony válasza.

— Éva hitére, üdvösségére, lelkére, Istenére vallja be, szeretője volt a legény, ugy-e? Hát nem ismeri el szeretőjének, hát akasztófára akarja vinni az urát?

Hirtelen az elnök felé fordul az asszony. Magas termetét még jobban kibuzza, duzzadó keblében mintha feltörő kacagás viaskodnék az emberségtudással. És vállát vonogatva felel:

— Bánom is én!

Nagyot esett valami. A börtönőr sietett fölemelni a véres baltát, a mint az elnök ökökre szorított markából laza tágulással egyszerre csak kiejtette.

Oda fordult a paraszthoz, ki buta bámulással nézett az asszonyra és majdnem, hogy vigan szól hozzá:

— Bodó István, kár volt ezt tennie ezért az asszonyért; inkább . . .

A többi elhallgatta.

A törvényszék visszavonult és rövid tanácskozás után kihirdette a husz évi súlyos rabságra szóló ítéletet.

. . . És most mondja meg, nagyságos asszonyom, nem jobban tette-e az az elhagyott férj, a ki a mi városunkban minden-szentek előestéjén agyonlőtte magát, hogy így tett s nem úgy, a hogy ennek a másik bűnös asszonynak az ő megcsalt, kijátszott édes ura!?

Nagy József.

dig a nagyhatalmi állás kötelékében érdekeink sokkal kevesebb nemzetközi védelemben részesülnek, mintha még oly ici-pici, de önálló állam lennénk, annak szintén kézzelfogható bizonyítékaival találkozunk hazánk legutóbbi történetében.

Itt van a Vaskapu kérdése. A berlini kongresszus megbizta az egységes osztrák-magyar birodalmat (mert magyar állam a nemzetközi forgalomban ismeretlen fogalom), hogy szabályozza a Dunának vaskapui szakaszát. Mivel azonban ez nagy pénzbe kerül, Ausztria idehaza Magyarország nyakába sózza az egész munkálatot, de mikor azt óriási áldozatok árán megcsináltuk, akkor az osztrák-magyar nagyhatalom félretolja a magyar államot s beszámol vele az európai koncertnek, hogy ime megfelelt a megbízásnak. A magyar állam csak a napszámos szerepét játszotta, a kinek nem szokás teríteni a házfölváto ünnepség uri asztalánál.

A magyar állam mégis elég naiv volt azt hinni, hogy amit ő csinált a maga pénzén, annak hasznát is ő élvezheti s megcsinálta a hajózási illetek tarifáját. Lett erre nagy nemzetközi riadalom! A külföldi államok, élükön Romániával, tiltakoznak ez önkénykedés ellen. Kicsoda, micsoda az a magyar állam, hogy nemzetközi dolgokban maga akar intézkedni? A tarifa nemzetközi egyezményvel állapítandó meg, de akkor is nem Magyarországgal, hanem csak az osztrák-magyar birodalommal állunk majd szóba, amely a megbízást kapta. Addig legfőleg csak föntartással fizetünk illeteket Magyarországnak.

Nos így beszél rólunk Románia; jól értsük meg, nem valamely nagyhatalom, hanem Románia, a melynek a mi nagyhatalmi ábrándozóink szerint játéklapjának kellene lennie a nagyhatalmak kezében, tehát a miénkben is, mert hát mi is részét képezzük egy nagyhatalomnak. Hát mit gondolnak ezek a nagyhatalmi rajongók, ha Magyarország önálló, független, állam, vajjon beszélhetne e velünk így a kis Románia?

Hisz pár nap előtt a képviselőház pénzügyi bizottságában azt is kénytelen volt beismerni Hegedűs miniszter, hogy a magyar folyamhajózási társulat Románia több helyén nem kapott kikötőhelyeket, ámbár ezt diplomáciai uton is szorgalmazták. Ki meri azt állítani, hogy ugyan ezt az eredményt értük volna el, ha nem az osztrák-magyar nagyhatalom közös diplomáciája, ha nem külön magyar állami diplomácia járt volna el a dologban?

Igy érvényesülünk mi a nagyhatalmi állásban; ezért csakugyan érdemes állami különállásunk érvényesüléséről lemondani!

H i r e k.

Pécs, 1899. november 10.

Órától-órára.

Van valami émelyítő mostanság a jól értesült világlapok olvasásában.

Órától-órára egy ugyanazon fejedelmi személy nősül és nem nősül; lemond és nem mond le a magyar koronáról; nyilatkozik és nem nyilatkozik; szerelmes és nem szerelmes;

elhagyja a vallását és eszeágában sincs elhagyni a vallását. Órától-órára örvend és busong az olvasók naivabb rétege; órától-órára másképp vélekednek a bérkocsisok és a kofák a világpolitikáról.

Olyanok ezek a megbízható hírek, mint a krajcáros lapok regény-folytatásai. Az egyikben meghal a hős, a másikban ismét él; az egyikben leesik az Alpesek tetejéről, a másikban fütörészve megy föl a budapesti siklón; az egyikben ciankálit, a másikban borovicskát iszik és poharát a sajtó egészségére emeli.

De nemcsak a fejedelmi nászok körül derül-borul a jólértesültség áprilisi verőfénye, hanem az angol-búr háboru híreiben is.

Nekem ez az egész angol háboru tótul van.

Olyan diadalmasan körülirt vereség híreket, mint mostanában az angol lapok és távirók röpitenek világgá, elaggott újságolvasó pályám alatt mostanáig még nem pipáltam. Ezekben az angol újsághirekben éppen úgy vannak az angolok, mint Zsupán a sertéske-reskedő volt a Cigánybáróbeli spanyol háboruban: hol Zsupán volt alul, hol meg a spanyolok voltak felül.

Igy vannak az angolok is: hol a búrok, verik meg az angolokat, hol az angolokat verik a búrok.

Hanem ezt az ánglius vereséget ember legyen a talpán, aki az angol lapokból ki tudja okoskodni. Ehhez nem elég angolul tudni, ehhez a sorok között kell tudni olvasni, amit nem tanítanak az iskolában.

Egy egészen új nyelv, új fogalmak, új jelentőségű kifejezések vannak most divatban. Olyan ez a nyelv, mint a tolvaj-nyelv: csak a tolvajok értik.

Ha például az angol lapokban azt olvasuk, hogy: »X angol hadvezér bámulatos virtuozitást lejtett ki abban, hogy a bur főhad-sereg elől kitérve, a búrokat ezuttal még ne semmisítse meg« — akkor ez becsületes magyar nyelven és az eseményeknek megfelelően ennyit tesz: »X angol hadvezér a búrok láttára egész seregével együtt futásnak eredt és az angolok 500 halottat hagytak a csatatéren.«

Lelkiismeretes lapoknak így kellene most megjelenniök:

(Angolul.)

Withe tábornok, Anglia egyik első gavalier katonája, meg-sokalta a búrok erő-feszítését, mint ágyuk és alkalmas lölegev-rek hiányában az angol tulerő hatalma ellen hasztalan kísér-leteznek. Éppen ezért 200 kitűnő agyut ha-gyott a csatatéren, el-vonultatta az angolo-kat, hogy a búrok zavartalanul és félsz nélkül elfoglalhassák a gavalierosan föla-jánlott angolágyukat. Most már Withe ga-vallériája is megnyu-godhatik, mert egyen-lő fegyverekkel küzd-het a búrok ellen. Olyan köteles gaval-éria volt ez taborno-kunk részéről, mitha egy kitűnő karombo-lista 50 »lört« ad-gyöngye ellenfelének

egy százas játszma-ban. A játszma, ille-tőleg a háboru még folyik.

(Magyarul.)

Az angolok Ladys-mithnél isszonyu ve-reséget szenvedtek.

A búrok könnyü-szerrel, a terep biz-tos ismeretével tá-madtak és alig egy fél-órai harc után meg-szalasztották Withe tábornok ötvenezer főnyi seregét.

A búrok az angolok vad futása követke-zésében az egész angol tábor fölszerelésének birtokába jutottak. Most már van a bú-roknak is ágyujuk és így a háboru kimene-tele nem lehet kétsé-ges a búrokra nézve.

Az angolok erősen titkolják csufos vere-ségüket.

Milyen másképp hangzik egy és ugyanaz a dolog magyarul és angolul. Milyen szép, finom nyelv az angol és milyen barbár a magyar.

Károly.

Napirend 1899. november 11-én.

Naptár: szombat, nov. 11. — Róm. kath.: Márton. — Prot.: Márton. — Görög-kel.: (okt. 30.) Zenób. — Zsidó: S. Wajeze. — Nap két 7 óra 04 perckor; nyugszik 4 óra 26 perckor. — Hold két délután 1 óra 38 perckor; nyugszik éjféltor.

Időjárás. Kilátás a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: enyhe idő, északon csapadék várható.

Felolvasás a Kath. Körben este 8 órakor.

Estély a keresk. ifjusági kaszinóban este 8 órakor.

Színház: »Szulamith«; operett.

— **(Törvényhatósági tagválasztás.)** Mint már közöltük olvasóinkkal, tegnapi délelőtti tartották meg a szalántai kerületben néhai Forray Iván helyére a törvényhatósági bizottsági tagválasztást. A választáson mint elnök Szauter Antal plébános, mint helyettes elnök Olasz Gábor körjegyző működött közre. Megyebizottsági tagul Seeh Károly nyugalm. pécsváradai főszolgabíró (százegy szavazattal) egyhangulag választották meg.

— **(Térzene.)** Az 52-ik gyalogezred zenekara vasárnap f. hó 12-én délelőtti 12-től 1-ig térzenét tart a Széchenyi-téren a következő műsorról: 1. »Előre! Induló Král Józseftől. 2. »Ha király lehetnék« című opera nyitány Ádámtól. 3. »Művészet« Keringő Strausztól. 4. Egyveleg. Erkelnek »Bánk-bán« című operájából. 5. »Havasi gyopár« Lengyelke Czibulkától. 6. »Májusban« Dal. Aldtertől. 7. »A győzelmi zászló alatt«. Induló Blontól.

— **(Uj anyakönyvvezetők.)** A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Somogyvármegyében a lengyeltői anyakönyvi kerületbe Kovács Lajos körjegyzőt anyakönyvvezetővé, továbbá a kalmáncaiba Issák Rikárd, a nagy-harsányiba Hubert Jenő segédjegyzőket, a csoknyaiba pedig Békefi Lipót segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki és a lengyeltői anyakönyvvezetőt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta. Tolnavármegyében a tolnai anyakönyvi kerületbe Antal István okleveles jegyzőt, a tamási anyakönyvi kerületbe Scherer Gyula aljegyzőt, a györkönyi anyakönyvi kerületbe pedig Pesthy Ferenc aljegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki és valamennyit a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **(Katholikus körök kongressusa.)** A kath. körök országos kongressusa Budapesten ma fejezte be ülését. Az igazgatóság tagjai közé dr. Darányi Ferenc, pécsi ügyvédet is beválasztották.

— **(Irodavizsgálat.)** Vaniss Sándor járási főszolgabíró tegnapi délután a szalántai körjegyzői hivatalban irodavizsgálatot tartott, mely alkalommal az ott tapasztalt rend fölött teljes megelégedését fejezte ki Olasz Gábor ottani körjegyzőnek.

— **(Bizottsági ülés.)** Hétfőn délelőtti 11 órakor a város amerikai szőlőtelepjét ellenőrző bizottság a városház gazdasági tanácsstermélen ülést tart.

— **(Két bolond.)** Valóban itt volna már annak az ideje, hogy onnan felülről némi gondot fordítanak az elmebetegek elhelyezésére is, hogy végre megszűnjenek azok a mizériák, melyeket az elmebetegek elhelyezése miatt úgy a vidéki hatóságoknak, mint a közkórházaknak elszenvedniök kell. Van Budapesten a Lipótmezőn országos tébolydánk,

az Angyalöldön is van egy olyan elmebetegek elhelyezésére szánt intézetünk, azonban valahányszor valamely vidéki városnak egy elhelyezendő elmebetege van, rögtön leírják bizonyos előkelő fővárosias modorban, hogy »csináljatok a bolondokkal amit tudtok, nálunk nincs hely!« Hát elhiszszük, hogy a fővárosban sokkal több a bolond, azonban vidéki városok közkórházainak megfigyelő osztályai nincsenek arra berendezve, hogy elmebetegeket nagyobb számban felvegyenek s hosszabb ideig gyógykezeljenek s így természetes, hogy gyakran közveszélyes örülteket is kénytelen a hatóság hozzátartozóiknak kétes felügyeletére bízni. Hogy eklatáns példával szolgáljunk, közöljük, hogy a pécsi járási főszolgabíró a napokban átírt a pécsvárosi közkórház igazgatóságához, hogy Budai István keszüi illetőségű közveszélyes örültet és Horváth János átai illetőségű elmebeteget vegyék fel gyógykezelés, illetve megfigyelés végett. A közkórház igazgatósága válaszul mai kelettel átírt a járási főszolgabíróhoz, hogy a beteg s közveszélyesnek nyilvánított Budai Istvánt legkésőbb folyó hó 12-ikén déli 12 óráig szállítsák be, mert a megfigyelő osztály túlszűfolttsága miatt később a felvétele lehetetlenné válik úgy, hogy Horváth János, az említett másik szánandó elmebeteg részére sem tudnának helyet szorítani. Hát ez eléggé sajnós állapot, hanem a pécsi közkórház igazgatóságát nem lehet hibáztatni, mert nálunk az időleges felvételre számított megfigyelő osztályban mihamarabb beáll a »túlszűfolttság«, amikor több elmebeteget nem lehet elhelyezni, s egyik vidéki közkórház megfigyelő osztályának sem az a célja, hogy huzamosabb ideig gyógyítson elmebetegeket, pláne közveszélyeseket addig, míg vagy tébolyuk elmúlik vagy meghal a beteg. Arra való volna az országos tébolyda, mely a felsőbbek indolenciájának jóvoltából van ugyan, de azért még sincs. Jó volna már a tébolydák decentralizációjáról minél előbb gondoskodni, különben maholnap odajutunk, hogy a vidéket elárasztják az ilyen kirekedt »közveszélyes« örültek!

— **(Vicínálisok költségei.)** Mostanában sokat beszélnek és irnak arról, hogy az egyes vármegyék és városok miképp pártolják a helyi érdekű vasutak ügyét. Erre vonatkozólag a kereskedelmi miniszterium egy kimutatást állított össze, a miből kitűnik, hogy az ország vármegyéi és törvényhatósági városai mit költöttek a helyi érdekű vasutakra. Például Baranyamegye 320 ezer forintot, Pécs város 100 ezer forintot, Somogy megye 1.141.000 frtot és Tolnamegye 627.800 forintot szavazott már meg helyi érdekű vasutakra.

— **(Akasztott ember a Mecsekben.)** A Mecsekre vezető Bány-utat már nemsokára el lehet nevezni Veszthely-utnak. mert ha a Veszthely-utcából minden ok és cél nélkül Alkotmány-utcát akar csinálni a mérnöki hivatal, annál több ok van a Bány-utnak Veszthely-utra való átváltoztatására. Mert a Bány-ut fát mostanában különös előszeretettel keresik fel az öngyilkosjelöltek és bár már elmúlt a gyümölcsöző nyár, egy-egy szép őszi reggelre csak gyümölcs terem egy akasztott ember képében. Így ma reggel is a Bány-uton egy akasztott embert találtak. Hullája merev volt már s mikorra a hatósági orvos jelenlétében a rendőrség közegei levágták, rég kiszállt belőle a lélek. Az öngyilkos Csuha János, harminckétéves napszámosember volt. Marcaliba való, de már évek óta Pécsen lakott, hol napszámából elősködött. Feleségével a tábornok-utcában volt egy kis szobáskájuk, de az ember szerette az italt is, nem is tudott eleget keresni, beteges is

volt; ennyi ok tehát elvette a kedvét az élets az éjjel kiment a Bány-utra és ott felkötötte magát. Holttestét bevitték a budaikülvárosi temető hullaházába; ott ma délután felboncolták és azután eltemették.

— **(Felülvizsgálat.)** A vegyes katonai felülvizsgáló bizottság ma délelőtti nyolc órakor felülvizsgálatot tartott a vármegyeház közgyűlési termében Sey László helyettes polgári elnök elnöklése alatt. A felülvizsgálaton a közös hadsereg részéről megjelentek: Albach Rudolf lovag vezérőrnagy, Stenzl ezredes és Maregh Vendel főtörzsorvos. A honvédség részéről Panos Alajos ezredes és Hrabeczy ezredorvos, továbbá a vármegye részéről Mende Lajos dr. vármegyei tisztifőorvos. Felülvizsgálatra harminc ujonc jelentkezett, kik közül huszonhatot testi fogyatkozások miatt szabadságotlatni volt kénytelen a bizottság.

— **(Leégett kazlak.)** Bar.-Mágoacson a napokban leégett Hartung Józsefnek egy szalmakazla. Hogy a tűz miből keletkezett, még eddig nem tudják. Hidasdon Domosek József birtokán szintén tűz volt a minap. Egy kazal szénát gyújtottak fel a körülötte játszó gyermekek; a kár száz forintot tesz ki. Ráctóttoson Csonka János szőlőjében a préház mellett levő szalmakazal égett le tegnapielőtt. A tűz a préházat is elpusztította. Ilyen kazaltűzek voltak még Egerághon Bari János, Átan Horváth Mihály, Kisbudmérén Schnitzer István és Gyula-pusztán Deutsch Miksa birtokán. Hogy a tüzek miből keletkeztek, eddig a vizsgálat nem állapíthatta meg.

— **(Kifosztott éléskamra.)** Kőkényben Rattinger János, ottani lakos házában a napokban betörők jártak. Az éléskamra ajtaját feszítették be s elvittek onnan egy fazék zsirt, lisztet és egyéb élelmi szert. A betörést senki sem vette észre, csak reggel látta a káros, hogy mi történt az éjjel. A betörőket most keresik.

— **(Elvert menyasszony.)** Ritka dolog, hogy valamely vőlegény a leendő feleségét, előlegül a házasság boldogságaiból, megverje. Miután azonban Gallilei szerint »mégis forog a föld«, megesett ez is a napokban egyik szomszédos községben, hogy a vőlegény megverte a menyasszonyát. Akként történt a dolog, hogy Páva Gyuró ottani legény néhány barátjával, beszélgetéskor ment látogatni a menyasszonyához, ki tiltakozott az ellen, hogy a berugott legények a házba menjenek. Ez annyira dühbe hozta a vőlegényt, hogy menyasszonyát — elverte. Persze most igen kétséges, hogy ily előzmények után lesz e még kedve a fiatal leánynak kissé brutális vőlegényéhez feleségül menni. A dolognak különben a bíróság előtt lesz folytatása.

— **(Egy szegény család.)** Tévedésből ma a vármegyéhez érkezett egy folyamodvány, melyben egy szerencsétlen, keresetképtelen özvegyasszony, ki öt gyermekével a küszöbön álló télvíz idején a legnagyobb nyomornak van kitéve, panaszkodik. A szerencsétlen családanya özv. Galambosi Józsefné, férje vasuti munkás volt, azonban már öt éve, hogy elhalt s azóta az asszony mint napszámos tetgette életét. A folyamodványt, melyben meghatározható módon írja le a maga és övének nyomorát az özvegy, áttették az illetékes hatósághoz, hol bizonyára enyhíteni fognak a

szegény család méltánylást érdemlő sanyaru helyzetén.

— **(Meglopott éjjeli őr.)** Nem valami szolgálat mulasztó éjjeli őrrel van szó, kinek álmában ellopták a puskáját, hanem csak amolyan közönséges lopásról, mint a milyen akár száz is megtörténik egy napon, azzal a különbséggel, hogy jelen esetben egy éjjeli őr a káros. Mint értesülünk M. Sároson történt nagy Varga István József, volt ottani éjjeli őr házána az elmúlt éjjel tolvajok jártak, kik az istállóból egy lóra való szerszámot s két lópokrócot emeltek el. A tolvajokat most nyomozzák.

— **(Elkobzott fegyverek.)** A hatóság emberei még egyre folytatják a fegyvervizsgálatot és most legújabbán is nem csekély eredménnyel. Szabolesbányatelepen és Kis-Kozár községekben összesen két egycsőtü pisztolyt és három vadászfegyvert találtak, a melyek nem voltak megadóztatva. Érdekes a dologban az, hogy a legtöbb rajtacsipett gazda azzal védekezik, hogy a fegyvereket önvédelemből tartják a háznál s azt hiszik, hogy ily esetben nem kell fegyvereiket adóztatás alá bevallaniok. Ez azonban nem áll, mert a m. kir. pénzügyminiszteriumnak egy körülbelül hat évvel ezelőtt kelt rendelete határozottan kimondja, hogy minden háznál tartott lőfegyver (kivéve a hat lövetű revolvereket) megadóztatás alá bevallandó, akár vadászatra, akár »önvédelemre« használják azt az illető gazdák. A talált fegyvereket most elkobozták, a gazdák megbírságolása iránt pedig megtették a szükséges intézkedéseket.

— **(Felolvasó estély.)** A pécsi keresk. ifjúsági kaszinó holnapi (szombati) estélye iránt, melyen dr. Rónaky Kálmán megyei árvaszéki ülnök fog hosszabb felolvasást tartani skandináviai utazásáról, általános az érdeklődés, ami az estély sikerét már előre is biztosítja. A felolvasás érdekességét nagyban emeli a skandináviai népek és tájak bemutatása vetített képekben. E képeket Aradi Géza fogja bemutatni. Felolvasás után tánc következik Farkas Sándor zenekarának kísérete mellett. Belépti-jegyek: tagoknak 50 kr.; nemtagoknak 1 frt; válthatók este a pénztárnál.

— **(Ólomból vert 20 filléresek.)** A laikus első tekintetre nem is veszi észre, hogy hamis pénz van előtte, olyan ügyesen verték ki ólomból azt a hamis 20 fillérest, mely korpus deliktiként ott fekszik a rendőrség asztalán. Egy, a rendőrség előtt csinytevései miatt már jól ismert inasgyerek akart rajta sülttököt venni a piacon. A kofa el is fogadta a pénzt, adott is érte tököt s csak azután lett a pénzre figyelmes, mikor a kis lurkó nevetve futott el a kapott tökkel társaihoz. Megforgatta kezében a 20 fillérest s látta, hogy a színe sokkal halaványabb a rendesnél, azután a kőhöz ütötte, de a csengése sem volt olyan, mint a többi 20 filléresé. Látta most már, hogy becsapták, a lurkó után futott és bevitte a rendőrségre. A gyerek ott azt állította, hogy a 20 fillérest úgy kapta társaitól. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **(Váratlan örökség.)** Dulwichban egy könyvbúvár néhány shillingért egy csomó ócska könyvet vásárolt egy árverésen. A könyvek között volt egy biblia is. Vasárnap

este, midőn a család együtt volt, ebből a bibliából akart a családfő néhány fejezetet fölolvassni, de észrevette, hogy néhány lapja a könyvnek egymáshoz van ragasztva. Midőn ezen lapokat óvatosan szétválasztotta, nagy öröme, a lapok között egy-egy 5 font sterlingről szóló bankjegyet, összesen 6 darabot talált. Az egyik bankjegy hátára ez volt írva: Keserves munkámmal kerestem e pénzt, de nem lévén természetes örökösöm, téged teszek azzá jámbor olvasója e szent könyvnek. Junius 17. 1840. Southend Essex.

— **(A somfabot.)** Az a bizonyos somfabot ma nagy fájdalmat okozott két pajkos iskolás gyereknek, de egy fuvaros is keservesen meg fogja bánni, hogy a somfabotot az iskolás gyerekek hátára mérte. Gyúró József szentgaáli lakos két fuvarossal szénát hozott a városba, hogy azt jó pénzért a hetipiacon eladja. Két iskolás gyerek a kocsihoz férközött és mindegyik egy-egy marék szénát kapott le a szekérről és nevetgélve akartak elfutni. Azonban elfutni már nem tudtak, mert ott termett a kocsik után ballagó Gyúró József és somfabotjával akkorát huzott mind a két gyerekre, hogy azok azonnal elestek és kínosan jajveszékelve heverték a földön. A csintalan gyerekek alaposan kihúzták a lutrit, Gyúró Józsefnek pedig elkobozták a somfabotját és jócska pénzbírsággal fogják sujtani.

— **(Drága ital.)** A hétfejedelemben címzett korcsmába tegnap este egy lakatoslegény állított be és sört rendelt. A sört megitta, kifizette az érte járó 7 krajcárt, de zsebre dugott 6 sörös poharat és így akart eltávozni. A korcsmárosnak így egy kicsit drága lett volna az a sör, a mit *Sebestyén* András lakatoslegény megivott, azonban indejekorán észrevette a lopást, a tolvajt lefűlelte és a 6 poharat elkobozta. Talált *Sebestyén*nél még egy hatlövetű töltött revolvert is, a mit szintén elvett, mert félt, hogy esetleg boszúból *Sebestyén* rá fog löni. A korcsmáros a töltött revolvert átadta a rendőrségnek, a tettenért tolvajt pedig feljelentette.

— **(Letartóztatott molnárségéd.)** Szeptember hó 25-én virradóra *Halász* János, töttösi lakos kárára záratlan helyről egy pár cipőt és egy pantallót loptak el. A tetteit mindezideig nem sikerült kipuhatolni, míg végre ma, *Polgár* György, nagybicsérdi születésű csavargó molnárségéd személyében kinyomozták. A csavargó molnárségédet letartóztatták és a pécsi kir. ügyésznek átadták.

— **(Elfogott leánykereskedő.)** A mai haszonleső világban áruvá súlyed már minden; az ember a becsülete, az ifjúság és a tisztasága egyformán. Vannak kapzsi, lélekkufár ekzisztenciák, kik utaznak fiatal, ártatlan leányok bünre vitelében és a legnagyobb titokban úzik gyalázatos mesterségüket, hogy a rendőrség figyelmét kikerüljék. Nálunk is szerencsét próbált most egy ilyen lélekkufár, valami *Mészáros* József Siklósról. Titokban, lopva csábítgatott fiatal lányokat a kényelmes, de bünös életre. Egy alig tizenégyéves leányt hálójába is kerített s ma reggel akarta elszállítani. Azonban *Selényi* Antal rendőrbiztos nyomára jött a lélekkufár üzelmeinek és épen akkor tartóztatta le a budaikülvárosi vasuti állomáson, mikor a leánynyal el akart utazni.

Az ügyesen elcsipett lélekkufár ellen most a rendőrség folytatja a vizsgálatot.

— **(Elhalasztott árlejtések.)** Ma délelőtt 10 órára volt kitűzve az árlejtés a városi vízvezetéknek három évre kiadandó gondozása tárgyában a gazdasági tanácsteremben. Azonban az ajánlkozók abbéli kérelmére, hogy hosszabb idő adassék nekik az árlejtési feltételek s a vízvezeték gondozása ügyének tanulmányozására, az árlejtést elhalasztották s ujabban kitűzendő határnapon fogják megtartani. — A pécsi kir. ítélőtáblánál az esküdtbírósi intézmény behozatalával szükségessé váló átalakításokra kitűzött árlejtést hasonló sors érte. Az árlejtést ez ügyben ujabban folyó hó 14-én (kedden) fogják megtartani.

— **(A „Báttaszéki Kath. Leányegylet”)** f. hó 12-én az »Arany Nap«-hoz címzett vendéglőben táncal egybekötött műkedvelői színelőadást rendez. Helyárak: I. hely 50. kr., II. h. 40 kr., III. h 30 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté esti fél 8 órakor. Ez alkalommal színre kerül »A tót leány«. Eredeti népszínmű dalokkal és táncokkal. Irta Almásy Tihamér.

— **(Megugrott lóköltő.)** Rendőrségünk ma délután táviratot kapott Szentlőrincről, hogy onnan egy lóköltő egy sárga és egy szürke lovat kocsival együtt elhajtott s Pécs felé vette útját. A rendőrség intézkedett, hogy ha a lóköltő Pécsre jönne, itt már illő fogadtatásra találjon, mert le fogják fűlelni mindjárt a szigeti vámnál.

— **(Bíráló választmányi ülés.)** A város állandó bíráló választmánya ma délelőtt 10 órakor a főjegyzői helyiségben ülést tartott, hogy a városi legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névsora ellen beadott felebbezéseket elbírálja. Azonban a felebbezéseknél bizonyos pótlások lévén szükségesek, határozatot az ülés nem hozott. Majd ha a pótlások foganatosíttatnak, egy ujabban összehívandó ülésben fog a bíráló választmány határozatot hozni.

— **(Tolvajok garázdálkodása.)** Hidasdon a minap egy éjszaka két lopás is történt. *Érett* Andrásnak és *Kaufmann* Fülöpnek az udvarába hatoltak be a tolvajok és ott az ólakat feltörve, egy csomó aprójószágot emeltek el. Egyrészt megfojtva hagyták hátra az ólban, melyeket bizonyára nem volt érkezésük elvinni. A garázdálkodó tolvajokat most nyomozzák.

— **(A lóerő alkonya.)** A technikában mindezideig a lóerő volt az egység, az az erő, amely egy perc alatt hetvenöt kilogrammot egy méter magasságba emel. Ezt az egységet és vele együtt természetesen a kifejezést is meg akarják változtatni. Az automobílok korszakában bekövetkezik a lóerő alkonya. Az új évszázad kezdetével a munkaegység foglalja el a lóerő helyét. Egységnek vagy 100 kilogramm-méternek is nevezik. Ez az erő jelenté, mely száz kilogrammot emel egy perc alatt egy méter magasra.

— **(Megint egy statisztika.)** A legszebb tudomány a statisztika és a legboldogabb emberek a statisztikusok. Ezeknek mindent elhisz az emberiség és a nagy bizalom kedves jutalma a fáradságos munkának. Most egy német (hát lehet más?) statisztikus kiszá-

mitotta, hogy milyen emlékek maradnak meg tovább az ember emlékezetében: a kellemesek vagy a kellemetlenek. Kérdőíveket küldött szét — még Amerikába négereknek is — és egy év alatt 1658 feleletet kapott. Voltak olyanok, akik egyéves korukra is visszaemlékeztek. A kellemes emlékek nagy része a tizennyolcadik életévre esik. A válaszolók nagy része inkább a kellemes emlékekre emlékszik tovább.

— **(Elhunyt tanító.)** Jelencsits János szentiván-szentgáli tanító, 63 éves korában tegnap elhalt. Temetése holnap délután 3 órakor lesz Szentivánon. Özvegye és Erzsike, Ételka (Tóth Vendelné, bodonyi tanító neje), Agatha (Kalcok Ferencné medinci-stankováci állomásfőnök neje), Aranka és László gyermekei gyászolják.

— **(Huszonnyolc évig a bölcsőben.)** Stockerauban vasárnap halt meg Schumann Annának, egy vasuti kapus özvegyének, Mária nevű 28 éves leánya. A szerencsétlen teremtés egész életét a bölcsőben töltötte. Felső teste tökéletesen ki volt fejlődve, rokonszenves, kerek arca volt, pompás haja és szép fogai, csak nyelve volt aránytalanul nagy. Lábai ellenben teljesen fejletlenek voltak, ép olyanok, mint egy csecsemőé. Schumann Mari hülye volt s csak gagyogni tudott, mint a gyerek. Schumannénak még egy leánya van, aki azonban teljesen ki van fejlődve.

— **(Közigazgatási ülés.)** Somogyvármegye közigazg. bizottsága — mint Kaposvárról jelentik — tegnap tartotta Tallián Gyula főispán elnöklésével rendes havi ülését. A pénz-

ügyigazgató jelentése szerint 123.024 forint állami adót fizettek be, tehát 11.855 forinttal kevesebbet, mint a múlt év hasonló hónapjában. A közegészség állapota kedvezőtlenebb, mint a múlt hóban; a fertőző betegségek száma emelkedett. Végül több felebbezést intéztek el.

— **A lidércnyomás ellen.** Minden rangu és minden koru embernek az egészség a legdrágább kincse. Semmit se mulasztson el tehát az ember, a mivel legyőzheti mindazt, a mi az egészségre káros, vagy a mivel vissza nyerheti a régi erőt. Az egészség különféle okból fordulhat rosszabbra; ilyenek: veszedelmes betegség, melyet nem lehet mindig elkerülni, de veszedelmes következményeit el lehet távolítani; természetes gyöngeség, tuleröltetés, gyakori kifárasztó munka, vagy más hiba teljesen kimeríti az ember erejét. Elsőben is azt kell megvizsgálni, vajjon a vér elég erős-e és nem vesztette-e el a vértestecskéket, melyektől erejét kapja. Ez elengedhetlenül szükséges, mert a vér gyöngesége ajtót nyit mindenféle betegségnek, mint vér-

szegénység, sárgaság, általános ideggyengeség, a minek ismét sok különböző baj, sőt halál is lehet a következménye. Misciez Pál úr, Champagneban (Svájc, Wadt-Kanton) a vérszegénysége következtében kétségbeejtő helyzetbe jutott.

— E sorokban — írja levelében — tudtára adom azt a csodálatos hatást, melyet a Pink pilula használata tett rám. Azóta mintha újra születtem volna. Hosszu idő óta rettenetes fejfájás kínzott, nem tudtam már aludni és álmomból minden pillanatban lidércnyomás ébresztett fel. Nem volt étvágyam és nem tudtam megemészteni azt a kicsit sem, a mit ettem. Egyszersmind a hátam fájt és olyan oldalszurásom volt, hogy elállott a lélekzetem, szóval valóságos vértanu voltam. Csak miután a Pink-pilulát használtam, tért vissza az egészségem és ma még erősebb vagyok, mint valaha. Ismét kifáradás nélkül dolgozom és örömmel fölhatalmazom önt e sorok közlésére.

E hatalmas vérerősítő szerrel könnyen le lehet győzni a vérszegénységet, az idegek és a vér gyöngeségét és az általános gyöngeséget. A Pink-pilula kapható Magyarországon a legtöbb gyógyszerárban. Egy doboz ára 1 frt 75 kr. és 6 doboz 9 forint. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerárban, Budapest, király-utca 12. sz.

— **(Tömeges lopások.)** A héten már két ízben volt alkalmunk oly lopásokról beszámolni, melyeket a tolvajok egy éjjelen valamely község négy öt házában egyszerre követtek el. Legutóbb Borbás Mihály, Gergely István, Kis Kovács György és Bózsa János somogyi lakosok emeltek panaszt a községi elöljáróságnál, hogy az elmúlt éjjel tolvajok jártak a házuknál. Az egyikőtől kacsát, libát, a másiktól tyukot és élelmiszert, a harmadiktól fehéreneműt, a negyediktől pedig gazdasági eszközöket loptak el a tolvajok. Bózsa János udvarán egy favillát találtak, melyet a tettesek felejtettek ott, s ezt most mint bűnjelt megőrzik. Nem lehetetlen hogy valami kisebb-

Losoncy, akinek erről az ismeretségről fogalma sem volt, bemutatta őket egymásnak.

— Zoller ur, lelkes műbarát Frankfurtból — Glimm kisasszony, a legtehetségesebb tanítványom.

— Régi ismerősök vagyunk — jegyezte meg mosolyogva Zoller. — Voltaképen csak azért jöttem, hogy megtudjam, eljőhet-e ülni a feleségem holnap helyett holnapután.

— Ahogy tetszik — felelte Losoncy. — A kép így is, úgy is elkészül a legközelebbi ülés alatt.

— Csakugyan? Bámulatosan gyorsan fest — szólt nem éppen jókedvűen Zoller.

— Attól függ, hogy mit festek — mondta nyers őszinteséggel a mester.

Mikor eltávozott, Gertrud is menni készült.

— Szeretném lefesteni — mondta bucsuzáskor Losoncy.

— Modellül szolgáljak a Kisértés-hez?

— Nem; a Vágy-at mintáznám önről.

HARMINCEGYEDIK FEJEZET.

Két hónappal később egész Páris Losoncy képéről beszélt: a Vágy-ról. Sápadt arcú, szomorú leányfej; a szemben epedés és mélységes fájdalom.

Ha más valaki festette volna, amolyan regénycimlappé lett volna belőle; de Losoncyt a század egy mester-művének megalkotására ihlette ez a tárgy.

Gertrud állt modellt a képben.

Bármennyire hizelgett is neki, hogy Isolany Fannyt

forगतagába. Elhibeti, ha valamikor hirneves művész lesz, az ördög sem kutatja a multját.

Gertrud halálsápadt lett s ha egy székbe meg nem fogódzik, összeesett volna. Néhány percig tartott, míg magához tért, azután szó nélkül kiment a műteremből.

— Ostoba voltam! — fakadt ki maga ellen boszusan Losoncy. — Elijesztettem mindenkorra. Különb, ki tudja?

HARMINCADIK FEJEZET.

Két hét mult el a párbeszéd óta.

Losoncy a műteremben fel és alá sétált. Csöngettek. Meglepetten állott meg. Idegen látogató lehet, mert a ki tudja nála a szokást, az kopogtat és nem használja a csengőt.

— Lépjen be — kiáltott ki nyersen.

Az ajtó kinyílt. Kipirult arccal állott meg a küszöbön Gertrud.

— Maga itt — kiáltotta meglepetten Losoncy. — Nem merek a szememnek hinni. Hanem annyit mondhatok, hogy nagy örömet okozott. Mi jó hozta ide?

— A kíváncsiság — felelte nevetve Gertrud. — Sokat beszélnek új képéről. Égek a vágytól, hogy megláthassam. Miután pedig senki sem volt hamarjában kéznél, a ki elkísérhetett volna, így hát magányosan jöttem. Nagy haladás ugy-e. Az álszeméremmel már elkészültem volna.

— Többet nem is kívánok öntől most — mondta erősen hangsúlyozva az első szót Losoncy.

szerű tolvajbanda követi el ily feltűnő egyöntetűséggel a lopásokat. A vakmerő tolvajokat most erőlyesen nyomozzák.

— **Lopott méz.** Uj-Bolmány községben *Szabó János* és *Glöckner Sebestyén* méheseiben tolvajok jártak. Egy-egy kas mézet vittek el; előbb természetesen kipörkölvén a méheket a kasokból. A károsok feljelentvén a mézlopásokat, csakhamar elfogták a tetteseket *Sztojkovics Lázó* és *Ivisics Pero* kácsfalui lakosok személyében, kik a lopást be is ismerték s most várják büntetésüket.

Művészet, irodalom.

○ **Othello.** Az emberi érzelmek végleteinek tragédiája Shakespearenek ez a darabja. Itt minden a legszélso végletek között mozog. Desdemónának a mór hős iránti szerelme ép úgy, mint a lányától elhagyott Brabantionak haragja; a könnyűvérű Emiliának urnője gyászos vértanu halála miatti fájdalma ép úgy, mint a cselszövő és boszura vágyó Jágó összes cselekedete, nem is szólva Othellonak féltékenységéről, mely gyakran már a végleteket is túlhaladja. És ha úgy látjuk a színpadon Othellót, mint tegnap láttuk, be kell ismernünk, hogy ha minden hasonlat sántit is, a legjobban sántit az, ha valakire azt mondjuk, hogy az valóságos Othello. Oh nem! Othello csak egy volt és Othello féltékenységet más emberi lény féltékenységéhez hasonlítani nem lehet. Azok a rendkívüli körülmények, hogy Desdemónája szerelmét megnyeri; az a rendkívüli boldogság, melyben él és az a rendkívüli módon felkeltett féltékenység, mely rövid boldogságát szétdulja, rendkívülivé

teszik őt magát is; egyedül állóvá, nemcsak fájánál fogva, de érzelmei folytán is unikummá s ezért rendkívüli, ezért egyedül álló a boszu is, mit elkövet.

Bakó László Othelloja mindenben ilyen. Rendkívüli boldog szerelme közepette is; rendkívüli, mikor a velencei tanácsban szerelme történetét elbeszéli. Szinte idegenül hat a nézőre; szinte hadarásnak vesszük a beszédét, plasztikai szabályokkal ellenkezőknek a gesztusait. Pedig ez a beszéd az érzelmek skáláján játszik és oly zenei összhangban olvad össze, mint Szirás rózsabokrain a csalógány éneke. És ezek a gesztusok, ezek a hajlongások a büszke mór saját, becsületes tulajdonai, melyek mindenkor lovagiassá, de soha meg nem alázkodóvá teszik. S ime lassankint elfelejtjük, hogy a velencei mór egy fehér ember játsza; a tizenkilencedik század egy modern fia, ki a modern színpadi theória szerint ábrázolja az embereket. És nem látunk mást, csak Othellót, a szerecsent. Ő az, az emberi érzelmek exotikus, kiválasztott, megbélyegzett képviselője, mikor Jágó felébreszti benne a féltékenységet és ő majd megfojtja a »becsületes« Jágót, bizonyítékot kívánva tőle. Ő az, mikor a bizonyíték már megvan és többé nem szerelem, hanem boszuvágy vezeti Desdemónájával szemben. Ő az végül akkor is, mikor karjaival megfojtja Desdemónát és mikor megtudja ártatlan voltát és törével nyakát keresztülvágva, e közben fellorog a lépcsőkön a holt Desdemónához s onnan holtan gurul le teste a velencei követek lábai elé. Bakónak nagystilű, pompás alakítása volt ez a tegnapi szerepe, mit mégis minden fáradság nélkül, a legcsekélyebb részletkéig hű kidolgozással játszott meg. Meg is érdemelte a sok tapsot, a mit kapott érte.

Az est sikerében *Bakó Othellojával* osztozott *Könyves Jenő* Jágója. Ez a cselszövő,

boszut lihegő, nagyravágyó s ép ezért mindenre képes, emberi érzelmektől vezetett, de az ördögök kegyetlenségét is föltűnő jellemű ábrázolóra akadt *Könyvesben*, a ki nagy tanulmányra, mély tudásra, teljes átértésre valló igazsággal játszotta meg. Őt is sűrű tapsokkal tüntette ki a közönség mindenben és mindenkor szép játékaért. T. *Hadrik Anna* Desdemónája szintén fénypontja volt az előadásnak. Mégis mindenkor akkor volt jobb, mikor Othello iránti nagy szerelmét festette, míg kétségbeesésében, meggyaláztatásában és az életért, ártatlansága melletti könyörgésében mintha a sok szenvedés ábrázolására kifejtett fáradságos erő megtörte volna hangja fizikumát és kevés indiszpozícióval küzdött volna. *Jeszenszky Irén* Emiliában ismét egyikét mutatta be az ő kitűnő alakításainak. Különösen az utolsó felvonásban volt igaz és természetes s játszott nagy hatással. Igen jó volt *Sebestyén Géza* is a lányától elhagyott öreg Brabantio szerepében és *Delli*, ki Cassiot tőle telhetőleg igyekezett jól megjátszani. A rendezés összevágó, a díszletek pompásak, az epizodálalakok is figyelmesek voltak. Csak közönség kellett volna nagyobb. (→)

○ **Somogyi társulata Ujvidéken.** *Somogyi Károly* színtársulata már befejezte előadásait Nagybecskereken, s most ment át új állomáshelyére, Ujvidékre. Ujvidékről Sopronba megy a színtársulat, hol három hónapos szünet tart.

○ **Pályázók a nagyváradi színházért.** A most épülő nagyváradi színházért már jelentkeznek a pályázók. A nagyváradi lapok szerint eddig a következő színigazgatókról tudják, hogy pályáznak: *Somogyi Károly*, *Kövessi Albert*, *Deák Péter*, továbbá

A képek tónusa szomorú és szivig ható. Valamennyinek témája: a nagy szenvedélyek ereje és fájdalma. A leány nagy gyönyörrel tanulmányozta a vásznakat, egyiket a másik után.

— Nagyon kedves, hogy eljött — ismételte a mester. — Nagyon kedves.

— Szívesen jöttem — felelte őszintén Gertrud.

— Miért habozott akkor olyan sokáig?

— Miért? — ismételte pirulva. Sok mindenféle okból. Eszembe jut most az is, hogy nagyon megbántott. De ne beszéljünk erről.

— Ez lesz a legokosabb. Badarságot fecsegtem akkor; felejtjük el.

— És most mutassa meg a legujabb festményét — kérte Gertrud.

Losoncy kedvetlenül húzta szét a függönyt.

— Semmi különöset sem fog látni — mondta.

Gertrud teste megremegett. A festmény, melyről egész Páris beszélt, voltaképpen nem volt más, mint Isolany remek kiviteli arcképe.

— Komisz mázolás ugy-e? — kérdezte hirtelen s mintha esztétet vette volna a hirtelen fellobbanó harag a saját sikertelensége fölött, a tollkésével áthasította a remek festményt.

— Mit tett! — kiáltott fel ijedten Gertrud. Hiszen gyönyörű munka volt.

— Azt, hogy festeni tudok, nagyon sok ember tudja a földön. Remekművet akartam teremteni. Kisértés lett volna a címe.

— Tudom — mondta Gertrud.

— Egészen másként képzeltem ezt a vászonra lehelet eszmét, mint a hogy sikerült. Ez a fej egy közönséges utcalány típusa, aki örül, ha akármelyik jött-mentet meghódítja. Másként képzeltem én. Egy talányt akartam megfesteni, olyan nőt, akit nem boldogít a győzelem, sőt megborzongatja, mert az ő diadala nyomán elpusztul a remény, megsenyvednek a nagy érzések, összeaszik a szív. Bűbájos az ereje ennek az eszményképemnek, kegyetlen és mégis szomorú, mint a sors, mint a természet, szomorú, mint maga az Isten.

Gertrud letette kalapját.

— Huzza le a keztyűjét — kérte őt Losoncy.

— Olyan a keze — bókolta a mester — mint valami szép költemény. Ez a puha rózsás körmű, keskeny gyermekkéz. Boldog ember, akinek joga lesz ahhoz, hogy megölelje.

— Hagyja a holtakat pihenni! Én örvendek, hogy minden elmúlt már.

— Ugy? . . .

Losoncy felkapta a fejét:

— Nem csengettek?

— Igen, mondta Gertrud.

A csengő újra megszólal.

— Beereszszem őket? kérde Losoncy.

— Természetesen, mondta Gertrud.

— Szabad! kiáltotta. Miért nem jönnek be, nyitva van az ajtó.

Valaki megnyomta a kilincset és belépett — *Zoller úr*, Gertrud régebbi udvarlója.

Mátray Béla, a Vigszínház főrendezője és most jelentkezett újabban Vidor Benő, a Magyar színház tagja.

○ Magyar varieté Album a címe annak az izléses címlappal, elegáns kiállításban megjelent zeneműnek, mely a jutányos zeneműveket piacra hozó Klökner Ede budapesti zeneműkiadónál látott napvilágot. Tartalmaz ez album 20 legdivatosabb kuplét, tréfás dalt, chanson újdonságokat, a két forintot érő anyit és oly értékeset, a minőt és mennyit a zeneműkereskedésekben véve annak tiszere-seért alig kapni. A könnyebb, vig zene kedvelői vegyék meg a felette olcsó kötetet, sok vig órát és örömet szerez az minden zongorázó és énekesnek.

○ A Mozart-rekviem főpróbája. Az Erzsébet királyné névnapján előadandó Mozart-rekviem főpróbáját ma délután öt órakor tartották meg a városi Tornacsarnokban. A főpróba zenekisérlettel folyt le s a próba sikeréből ítélve, közönségünknek zenei ünnepszámba menő estében lesz része folyó hó 19-én, mikor Mozartnak világhírű rekviemje színre kerül.

Folyó sz. 44. Idénybérlet 44. sz. Páros bérlet.

Nemzeti Színház.

Szombat, 1899. november 11-én.

Szulamith,

Jeruzsálem leánya.

Héber daljáték 4 felvonásban, 7 képben. Irta Goldfaden. Zenéjét szerzette Davidsohn Emanuel. Fordította Kövessy Albert.

SZEMÉLYEK:

Monaoth	Németh	Eszter	N. Takács
Sulamith	Tibor	Avidonos	Sarlay
Absolon	Mezey	Jeremiás	Bátosi
Abigail	Szekula	Belizár	Delli
Zingitang	Nádasi	Aron	Kozma
Rebeka	S. Melcer	Ezriel	Pásztor
Ziporach	Lévay	Dajka	Nagy

Vasárnap, nov. hó 12-én
délután 3 órakor fél helyárral

Citerás.

Este fél 8 órakor rendes helyárral

Betyár kendője.

A PÉCSI NEMZETI SZÍNHÁZ heti műsora.

Hétfő, nov. 13. *Rómeo és Julia*, tragédia.
Ifjusági előadás mérsékelt helyárral.

Kedd, nov. 14. *Görög rabszolga*, operette.

Szerda, nov. 15. *Három Testőr*, Herczegh Ferenc vígjátéka.

Csütörtök, nov. 16. *Kaméliás hölgy*. Dumas drámája.

Péntek, nov. 17. *Szulamith*, operett.

Szombat, nov. 18. *Ugyancz*.

Törvénykezés.

§ A lángok martaléka. Gondatlanságból okozott emberölés vétségével vádolva állt ma a pécsi kir. törvényszék előtt Fóris Istvánné magyar-egregyi lakos. Lakásának konyháján nyitott tűzhely volt és ott egész nap égett a tűz. Paprikát ment szedni a kertbe kis 3 éves fiucska-jával, az ajtót pedig maga után betette, egyszerre azon vette észre magát, hogy a gyermek eltűnt mellőle. Keresésére indul és rémulve hallotta a másik pillanatban gyermekének segélykiáltásait. A gondatlan kis fiucska visszazökött anyjától a konyhába és ott a tűzhely párkányára mászott. Itt elvesztvén az egyensúlyt, a lángok közé esett, úgy, hogy mire az édesanyja berohant, már testének egy harmada össze-vissza égett és anyja eszméletlenül huzta ki a lángok kö-

zül. Az égési sebek folytán a kis fiucska harmadnapra kiszendvedett s az orvosi látélet szerint az égési sebek következtében beállt láz ölte meg. Az anyát ma vontá felelősségre gyermekének haláláért a törvényszék, de az ügyész látván, hogy Fóris Istvánnét gondatlanság nem terheli, mert minden elővigyázatot megtett gyermeke érdekében: elejtette a vádat, minek következtében a kir. törvényszék a további eljárást megszüntette.

§ Csütörtököt mondott pisztoly. Acs Ferenc, pécsi lakos szándékos emberölés büntetésének kísérlete és súlyos testi sértés vétségével vádolva állt ma a kir. törvényszék előtt. Acs Ferenc a Mandula-utca 1. szám alatt egy házban lakott Herbst Ferencel és nejevel, azonban sehogysem tudtak összeférni. Egy ízben Herbst Ferencet meg is ütötte, a miért a járásbiróság megbüntette. Elhatározta tehát Acs Ferenc, hogy máshová költözködjék, mert a házbellekkel kijönni sehogysem tudott. Május elsején megkezdte a hurcolkodást, minek örömeére Herbst Ferencék nagy murit rendeztek az udvaron. Egy kintorna kellemes hangjai mellett jól bepálinkáztak. Szomszédjuk, Rosner Antal szintén kihurcolkodott lakásából és ennek helyébe Müller József költözködött be. Rosner ott mulatott Herbstekkel, mikor Müller jött a kulcsokat kérni. Rosner hivatkozva, hogy ő 12 óráig nem köteles a kulcsokat átadni, nem is adta azokat ki kezéből. A dologból azután verekedés lett s a verekedés hevében Herbst is kapott egy pofont. Ekkor jött az udvarba Acs Ferenc, hogy holmijából egyet-mást még elvigyen. Herbst Ferenc és Rosner Antal alaposan betaszigálva kövekkal kezdték Acs Ferencet dobálni, ki végtére is mérges lett, befutott lakásába, onnét fokost hozott magával és Herbst Ferencet agyba-főbe ütötte vele, úgy hogy orvosi látélet szerint tíz napig tartó sebekben szenvedett. A verekedés most még elkeseredettebbé fejlődött és Acs Ferencnek szobájába kellett menekülni. Még ide is utána dobáltak nagy kődarabokat, az ablakot is betörték, sőt még az ajtó oldalésczkája is beszakadt. Acs Ferenc most egy baltát hajított közéjük, de nem talált. Kiugrott az ablakon az utcára, azonban a kerítésen keresztül csakhamar visszament, ott egy kaszát talált és azt vetette feléjük. Herbst Ferenc rendőrért küldött s Polácsi Mihály rendőr csakhamar meg is jelent. Utközben találkozott Acs Ferencel és visszament a helyszínére, hogy a látéletet felvehesse. A vádlott ekkor egy kézzel az ajtót berugta, megfordult, másik kezével pisztolyt rántott elő és Herbst Ferencre lőtt. A dupla csövű pisztoly szerencsére csütörtököt mondott de a szakértők állítása szerint 9 sörétre volt töltve és golyói halált hozóak. A hasonló pisztolyokat rókák és farkasok kiirtására szokták használni. A vádlott azt állítja, hogy ittas lévén, nem tudta, mit cselekszik. Midőn a sértett a rendőr háta mögé menekült, Acs Ferenc még egyszer akart löni, de Polácsi Mihály rendőr kicsavarta kezéből a pisztolyt. Miután 3 tanu vallott Acs Ferenc ellen, a kik hallották, hogy a pisztolyt elsütötte és az csütörtököt mondott s Acs Ferenc is beismerte tettét, szándékos emberölés büntetésének kísérlete és súlyos testi sértés vétsége címén 9 hónapi börtönre és 3 évi hivatalvesztésre ítélte a törvényszék. A söréteket, pisztolyt és puskaport elkobozták. Úgy az ügyész, mint a vádlott felebbeztek.

§ Hivatalsszolgák áthelyezése. A pécsi kir. törvényszék elnöke Nagy Boldizsár sásdi kir. járásbirósági hivatalsszolgát a pécsi kir. törvényszékhez, Kovács István szt.-lőrinci kir. járásbirósági hivatalsszolgát a sásdi kir. járásbirósághoz saját kérelmükre áthelyezte, a szt.-lőrinci kir. járásbiróságnál ekként megürült III. oszt. hivatalsszolgái állásra pedig Kautsch János pécsi kir. törvényszéki napidijas szolgát nevezte ki.

TÁVIRATOK.

— Egy újságíró végtisztelessége. (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A Ferenc József-kórházban Budapesten ma délelőtt tizenegy órakor volt Neszmélyi Arthurnak, az „Egyetértés” elhalt politikai riporterének ravatala fölött a bucsuztató. Az összes budapesti újságírók jelenlétében a pap beszentelte a koporsót s azután Dienes Márton, Vészi József és Rákosi Jenő tartottak nagyhatású beszédeket, melyekben méltatták a korán elhunyt fiatal újságíró érdemeit. A megható gyászszertartás alatt egy szem sem maradt könny nélkül. A színész és művész világ teljes számban ott volt; Küry Klára koszorút küldött. A képviselők közül Bartha Miklós, Justh Gyula, Hentaller Lajos, Hercegh Ferenc, Wolfner Tivadar, Pichler Győző és Neményi Ambrus voltak jelen. A holttestet holnap Komáromba szállítják és vasárnap temetik el a családi sírboltba. A temetésen a budapesti újságírók küldöttségileg képviselve lesznek.

— Miniszterek Bécsben. (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter ma Bécsben Clary miniszterelnökkel és Kniazsolucky pénzügyminiszterrel hosszan konferáltak.

— A magyar kvótaküldöttség ülése. (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Bécsben a magyar kvóta-küldöttség a hetes bizottság választása végett ülést tartott.

Budapesti börze.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. nov. 10.

A budapesti gabona-börze árai ma a következők:

Buza, májusra: 8.11; októberre: 8.63 Ten-geri: 4.92. — Rozs: 6.93. — Zab: 5.13.

Az értéktőzsdén az árak a következők: Osztrák hitelrészvény: 368.70. — Magyar hitelrészvény: 373. — Államvasut: 332.00.

Szerkesztői üzenetek.

J. J. (Bellye.) Közegészségügyi kihágás a járási fősolgabíróhoz tartozik. Jelentse fel annál az esetet.

N. J. Jó és okos dolog. A mint látja, közöljük. A másik rövidebb lélekzetűt is felhasználjuk alkalomadtán.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
ZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Hirdetések.

Egy 5 szobás, elegáns
emeleti urilakás
azonnal, esetleg május 1-től
kiadó.

Czím a kiadóban.

A magyar, német és horvát nyelvet szóban és írásban értő, irodai teendőkből jártas egyén, szerény feltételek mellett

irodai alkalmazást

keres az estéli órákra.

Czím: „3964 S.“ a kiadóhivatalban.

Egy teljesen felszerelt és berendezett

jó pincze

800 hect. hordóval bérbeadandó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Köhögőknek

legajánlatosabb a

Kayser-féle mell-cukorka.

2480 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány a legnagyobb mértékben igazolja, hogy köhögésnél, rekedtségnél, meghűlésnél és elnyálkásodásnál utolérhetlen szer.

1 csomag ára 20 kr.

Biztos siker

étvágytalanság, gyomorfájás és gyomorrontás esetén a Kayser-féle

bors-caramell.

Eredeti csomagokban 20 kr-ával

Benczenleltner Sándor
czukrász-üzletében Pécsen.

1874. óta fennálló

Zongora-, harmonium és pianino-raktár

Goldstein J.

Pécsen, országut 56, (háltérrel szemben)

Legnagyobb választék

Zongora vont hurokkal
ongora kereszt hurokkal
ongora öntött kerettel
ongora vashangolókkal
ongora kereszt hangfogókkal
ongora viszhangszeleppel.

Elismerő oklevél Pécs 1888.

27134. sz.

1899.

Hirdetmény.

A pécsi kir. táblánál szükséges és 1803 frt 20 krral előirányzott

átalakítási munkák

biztosítása iránt Pécs város gazd. tanácstermében 1899. évi november hó 14-én délelőtt 9 órakor zárt ajánlati tárgyalással egybekötött nyilvános árlejtés tartatik.

Felhivatnak tehát pályázók, hogy 100 frt bánatpénzzel felszerelt zárt ajánlataikat legkésőbb 1899. évi november hó 13-án déli 12 óráig a polgármesteri hivatalnál nyujtsák be, vagy a bánatpénz letétele mellett a szóbeli árlejtésen vegyenek részt.

A vállalkozási feltételek Herbert János g. tanácsnoknál betekintheők.
Pécsen, 1899. évi november hó 10-én.

A város Tanácsa.

8294. szám.

Tkv. 1899.

HIRDETMEYNY.

Ó-Bánya községnek telekkönyvi betétei az 1886. évi XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t. cikk értelmében elkészítettvén és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a fölszólítással tétetik közzé:

1. Hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t. cikk 15. és 17. §-ai alapján — ide értve e §-oknak az 1889: XXXVIII. törvénycikk 5-ik és 6-ik §-aiban és az 1891. XVI. törvénycikk 15-ik paragrafusának a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket, azok pedig, a kik valamely tehertétel átvitelének az 1886: XXIX. t. cz. 22. §-a, illetve az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből kereseteket hat hónap alatt, vagyis **az 1900. évi május hó 20-ik napjáig bezárólag** a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. Hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t. cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ide értve az utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t. cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis az **1900. évi május hó 20-ik napjáig bezárólag** a telekkönyvi hatósághoz benyujtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. Hogy mindazok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetbeni felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis az **1900. évi május hó 20-ik napjáig** bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a betétek szerkesztésére küldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, — hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A pécsváradi kir. járásbiróság mint tkvi hatóság, 1899. október hó 30-án.

Schill

kir. járásbíró.